

ERREREFUXIATUAK

**FAMILIA GROAREN BILA
HERRITIK KANPO**

Lehen Hezkuntza

3 - 4

Animatzailearen Gida

Aurkibidea

○ Aurkezpena	3
○ Gaia aztertzen hasita	5-7
○ Proiektua: Solidaritatea Sudaneko Hegoaldearekin	8-9
○ 1. Jarduera	10-11
○ 1. Jarduera (Laneko Fitxa)	12
○ 2. Jarduera	13-14
○ 2. Jarduera (Laneko Fitxa)	15
○ 3. Jarduera	16-17
○ 3. Jarduera (Laneko Fitxa)	18
○ 4. Jarduera	19-20
○ Otoitza egiteko materiala	21-22
○ Emakume errefuxiatuak arriskuan	23

Aurkezpena

PROCLADE YANAPAYn (Garapenerako Klaretar Sustapena) 10 urte daramatzagu Garapenerako Sentsibilizazio eta Hezkuntza materiala editatzen, ikastetxeei zuzenduta batez ere.

Aurten material berria prestatu dugu, **ERREFUXIATUEN** gaiaren inguruan. Zoritxarrez, oso gutxi agertzen da gai hori gure gizartean eta, beraz, nahikoa ahaztuta dago. Horregatik, gure kanpaina berria aurkeztu nahi dizuegu: **"ERREFUXIATUAK: Familia giroaren bila Herritik kanpo"**. Ekimen horren bidez, arrazoia edozein dela ere (politika, erlijioa...), etxetik ihes egin behar izan duten pertsonen bizimoduetara hurbildu nahi dugu. Ihesaldi horren arrazoiak eta ondorioak ezagutu nahi ditugu: haien larrupean jarri nahi dugu, zer sentitzen duten jakiteko; eta, nolabait, haiekin solidario izan nahi dugu.

Aurreko edizioetan bezala, Hegoaldeko ahotsak entzun ahal izango ditugu, zuzeneko lekukotzaren bidez. Pertsona horien bidez, leku jakin bateko oihartzunak iritsiko zaizkigu: Sudan. Izan ere, herrialde hori bukaerarik gabeko gerra batetik irten nahian dabil. Irakasle izateko prestakuntza emango duen proiektu batekin kolaboratu nahi dugu, Afrikako herrialde horretan haurrek hezkuntzarako eskubidea izan dezaten.

Eskuetan duzun Gida honek lanerako tresna izatea du helburu, Lehen Hezkuntzako 3 eta 4. mailako haurrek Kanpainen parte hartu dezaten. Hauxe da talde horiekin lantzeko aukeratu dugun gaia: **Haur errefuxiatuak**. Baliagarri izatea espero dugu.

Kanpainaren mezua zabaltzeko eta material osagarria eskaintzeko helburuarekin, blog bat ere ireki dugu:

<http://procladeyanapay0910.nireblog.com>

Sartu blogean eta idatzi zure gogoetak eta lanak (procladeyanapay@gmail.com).

Eskerrik asko zure lan solidario eta misiolariagatik.

PROCLADE YANAPAY
Hezkuntza eta Sentsibilizazio Saila

Gaia aztertzen hasita...

Hona hemen errefuxiatuaren definizioa: “zenbait arrazoi direla medio -arraza, erlijioa, nazionalitatea, gizarte-talde jakin bateko partaide izatea, iritzi politikoa-, jazarpena jasango duen beldurrez, bere jaioterritik kanpo dagoena eta, arrazoi horiek direla-eta, herrialde horren babespean jarri ezin duena edo nahi ez duena...”

Errefuxiatuen Estatutuari buruzko 1951eko Konbentzioa

Gaur egun milioika dira, egun batetik bestera, beren ondasunak bildu eta jaioterrira, etxea edota lagunak atzean utzi behar izan dituzten pertsonak: horiek dira errefuxiatuak eta desplazatuak. 2008ko datuen arabera, 42 milioi lagunek etxetik alde egin behar izan dute: horietatik 15,2 milioi *errefuxiatuak* dira, 26 milioi *herrialde barruan desplazatuak*, eta gainerakoak, hau da, 800.000 lagun inguru, *babesa* eskatu dutenak. Pertsona horietatik % 80 emakumeak eta haurrak dira. Egunero, 12.000 lagun inguru dira etxetik kanpora babes bila joan behar izaten dutenak, bai herrialde bereko beste leku batera, bai atzerrira.

Batzuek errefuxiatu izaera hartu behar izaten dute, beren giza eskubide bat edo batzuk zapalduta edo mehatxupean daudelako. Inork ez du errefuxiatu izan nahi, bere borondatez. Errefuxiatu izatea atzerritar izatea baino gehiago da. Atzerrian bizi behar dute, beti inoren menpe, oinarrizko beharrianak, hau da, jana, arropa eta etxebizitza lortzeko.

Gehienek beren gobernuetara jo dezakete oinarrizko giza eskubideak eta osotasun fisikoa bermatu edo babestu beharra duten bakoitzean; errefuxiatuek, aldiz, ez dute halako aukerarik. 1951n Errefuxiatuentzako Nazio Batuen Goi Komisarioaren (ACNUR) figura sortu zen, estatuak kontziente izan daitezen eta errespetuz jokatu, errefuxiatuak eta asilo bila dabiltzanak babesteko duten betebeharrarekin, eta haien arazoak konpondu ditzaten.

**UNHCR
ACNUR**

La Agencia de la ONU para los Refugiados

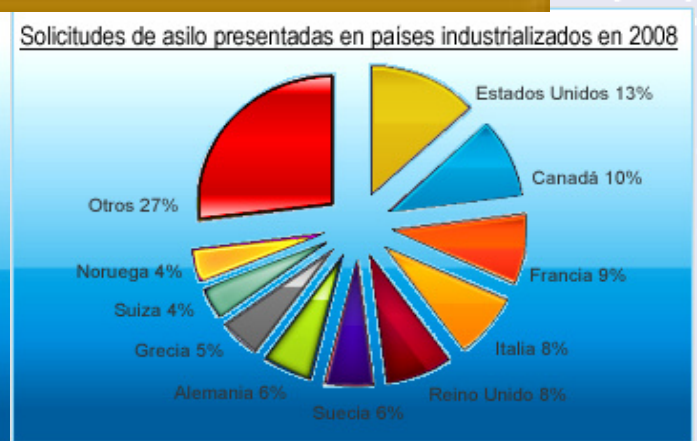
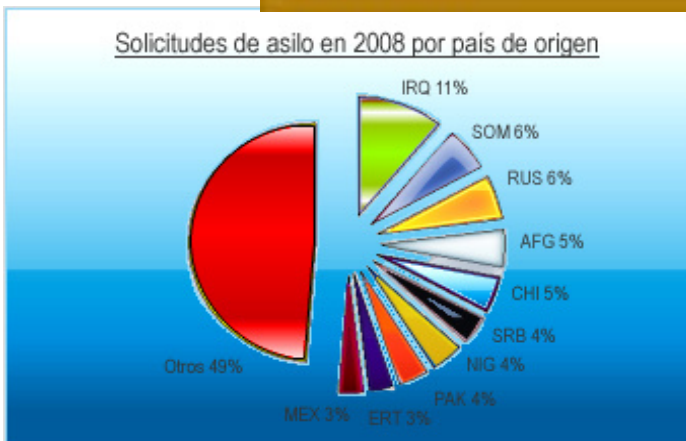
ERREFUXIATUAK

Definizioak

Errefuxiatuak	Zenbait arrazoi direla medio, hala nola arraza, erlijioa, nazionalitatea, gizarte-talde jakin bateko kide izatea edota iritziz politiko jakin bat izatea, jazarpena jasateko arriskuan bizi diren pertsonak. Jaioterrik kanpo bizi dira eta ezin dute edo ez dute nahi herrialde horren babesik; edota nazionalitaterik izan ez eta jaioterrik kanpora egonik, ezin dute edo ez dute nahi beren jaioterrira itzuli.
Barneko desplazatuak	Pertsona horiek ohiko etxebizitza utzi edota ihes egin behar izan dute, arazo edo gatazka jakin batzuetatik urruntzeko: gatazka armatuak, indarkeria-egoera orokorra, giza eskubideen urraketa, edota katastrofe naturalak nahiz gizakiak eragindakoak. Betiere, nazioarte mailan ezagutzen den estatuko muga gainditu gabe. Barneko gatazka armatuak mundu osoan ugaltu dira eta Iparraldeko Gobernuak errefuxiatuen fluxua murrizteko egin dituzten ahaleginek nabarmen areagotu dute herrialde barneko desplazatu kopurua.
Herririk gabekoak	Nazionalitaterik gabeko pertsonak dira, Estatu batek ere ez dielako herritar izaera ematen. Pertsona bat egoera horretan aurkitu daiteke inoiz nazionalitaterik izan ez duelako (jaiotzean ez zitzaiolako halakorik atxiki), edota nazionalitatea galdu eta berririk eskuratu ez duelako. Herririk ez izatearen arrazoi nagusietako bat Estatua desagertzea izaten da; legeria eskas edo ahul baten ondorioa ere izan daiteke, edo baita ezkontzan edota jaioberrien erregistroan gertaturiko akatsen ondorioa ere. Giza Eskubideen Deklarazio Unibertsalak oinarritzko giza-eskubide gisa jasotzen du naziotasuna; eta pertsona guztiek dute egoera horretaz gozatzeko eskubidea.

FAMILIA giroaren bila HERRITIK kanpo

Errefuxiatuak / Etorkinak

Gero eta sarriago, etorkinek eta errefuxiatuek ibilbide eta garraibide berdinak erabiltzen dituzte. Hala ere, zeharo desberdinak dira; horregatik, Nazioarteko Zuzenbideak desberdin tratatzen ditu batzuk eta besteak. Etorkinek, arrazoi ekonomikoek eraginda datozenek batez ere, bizimodua hobetzarren erabakitzen dute leku batetik bestera joatea. Errefuxiatuek, ostera, bizia salbatzeko edo askatasuna ez galtzeko alde egiten dute. Errefuxiatuak, herrialde barneko desplazatuak eta etorkinak, denak nahastu eta modu berean tratatzen dira, gero eta gehiago: mesfidantzaz, eta are gehiago, gorrotoz eta gaitzesenez ere bai.

Emakume errefuxiatuak

Sorlekutik irten behar izan duten pertsonen erdiak emakume helduak eta neskatoak dira. Etxekoan, beraien gobernuen eta, sarri askotan, familia-egitura tradizionalen laguntzarik gabe, emakume horiek babesik gabe egoten dira maiz. Erbestera bidean hainbat ordu egin ondoren, agintarien aldetik jazarpena edo ezaxola jasaten dute eta, sarritan sexu-abusuak ere bai, baita ustez toki segurura iritsi eta gero ere. Mehatxu pertsonal horiei aurre egin eta horrek dakarren estigmatizazio soziala jasateaz gain, emakumeek beste ardura batzuk ere hartu behar izaten dituzte, hau da, beren familien segurtasun

Solidaritatea Sudaneko Hegoaldearekin

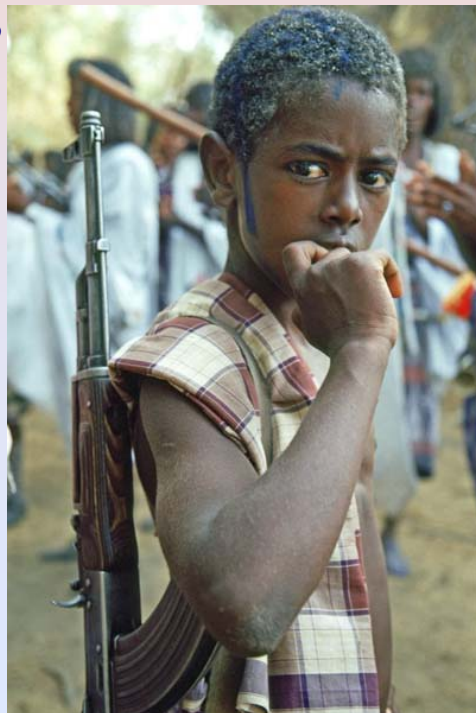
- Sudanek **40 milioi biztanle** inguru ditu, eta Afrika osoko herrialderik handiena da. Kolonialismoaren garaitik aurrera, familia etniko eta erlijioso handi bi bereizi behar dira: **arabiar musulmanak** (biztanleriaren %40); iparraldean bizi dira, eta tradizioz botere ekonomikoa eta politikoa kontrolatu izan dituzte. Eta **afrikar kristauak** (biztanleriaren %60); hegoaldean bizi dira, gutxiagotasun egoeran eta iparraldeko bizilagunengandik marjinatuta.

- 1956an independentzia lortu zenetik, Sudango biztanleak **etengabeko gatatzkan** bizi izan dira. Iparraldekoen eta hegoaldekoen arteko tira-birak direla

eta, **bi gerra zibil** izan dituzte: 1956-1972an eta 1983-2004an. Azkeneko gerra horretan, bi milioi bizilagun hil ziren, eta beste lau milioik atzerrira alde egin behar izan zuten.

- Iparrak eta hegoak bizi duten etengabeko gatatzkaz gain, 2003. urtean, milizia arabiarrek, Khartumgo gobernu zentralaren oniritziarekin, garbiketa etnikoa sustatzeko operazio bati ekin zioten mendebaldean (Darfur), eta **gaur egungo giza tragedia handienetariko bat** eragin zuten. Gatatzka honen hasieran etnien arteko arazoa bazegoen ere, bestelako argudioak ere bazeuden, politikoa eta ekonomikoa, hain zuzen ere. Horien artean, hegoaldeko lur emankorrak eta bertako baliabide naturalak lortzeko borroka azpimarratu beharra dago, **petrolio**a batez ere.

- 2005ean lortutako **Bake-hitzarmenean**, Sudan Hegoaldeak autonomia zabala lortu zuen sei urterako, hau da, 2011ko erreferendumean Hegoalderako independentzia erabakiko den ala ez jakin arte. Sudan Hegoaldea 10 estatuk osatzen dute gaur egun, eta estatu horietako bakoitzak bere gobernu eta batzar deszentralizatuak ditu. Sudango hegoaldeak hamabi milioi biztanle ditu guztira.

FAMILIA giroaren bila HERRITIK kanpo

- Sudan Hegoaldean etnia bat baino gehiago daude, 20 tribu baino gehiagotan banatuta, eta, horrek, jakina, zaildu egiten du identitate komun bat lortzea. Eskualde horretako bizi-baldintzak planeta osoko gogorrenak dira: hamar biztanletik zortzik **tokiz aldatu behar izan** dute, 1983tik 2004ra bitartean bizi izandako gatazka armatuaren ondorioz. Biztanleriaren %92 pobreziarik gorrienean bizi da.
- **Emakumeak**, hau da, biztanleen %65, egoera bereziki gogorrean daude: gatazka iraun zuen bitartean, bortxatu eta tratatu txarrak eman zizkieten bando desberdinetako soldaduek; emakume asko saldu eta esklabo gisa erabili zituzten. Etxean gizonik gabe, eta egoera ekonomiko benetan larrian, beraiek egin behar izan zuten etxearen kargu. Horretaz gain, aipatu behar da neskatoentzat oso zaila dela eskolara joatea: eskolara joaten den neska-kopurua mutilen erdia da. Irakasleen artean ere, %14 baino ez dira emakumezkoak.
- Datu horiek guztiek talka egiten dute **lurraldeak berez dituen aberastasunekin**: lur emankorrak eta petrolio-putzuak. Gerran egon arren, Hegoaldeko Sudan etengabe hazi da, urteko %6ko erritmoan hazi ere.

SUDAN HEGOALDEAREKIN ELKARTASUNA

izeneko proiektuaren helburua da Hezkuntzako profesionalak prestatzeko sarea abian jartzea.

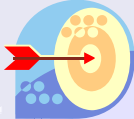
- Bi prestakuntza-zentro eraiki, hornitu eta abian jarriko dira: Malakal-en bat, eta Rimenze-n bestea, gatazka gehien zigortu dituen lurraldeetako bitan, hain zuzen ere.
- Prestakuntza horretan tartekatuta egingo dira ekintza presentzialak eta urrutikoak. Azken horietarako, baliabide ugari erabiliko dira: internet, irratia eta inprimakiak.
- Prestakuntza jaso dezakete irakasle izan nahi dutenek edo dagoeneko irakaskuntzan dihardutenek, horien prestakuntza-maila hobetzeko.
- Prestakuntza horretan ingelesa sartzen da, horixe baita Sudan Hegoaldeko curriculum berria garatzeko hizkuntza ofiziala.
- 80 kongregazio erlijiosotik gora daude proiektu horretan laguntzen.

PROIEKTUA

1 JARDUERA

HELBUURAK

1. Bizitzeko etxea izatea zein garrantzitsua den ulertzea.
2. Etxe batean bizitzea eta familia bat osatzea zertan diren desberdinak jakitea.

IDEIA NAGUSIAK

1. Munduko pertsona guztiek etxea izateko eskubidea dute.
2. Gu etxe batean bizi gara gure familiarekin batera. Gure etxeetan, ondo bizitzeko behar ditugun espazioak eta gauzak ditugu.
3. Etxean, gure oinarrizko beharrak asetzeko behar diren ballabide guztiak ditugu: elikatzeko, garbitzeko, hotzetik eta berotik babesteko, atsedean hartzeko...
4. Familia egiteko lekua ere da gure etxea. Familiako kideok bizi gara elkarrekin: hitz egiten dugu, lanak (etxekoak, eskolakoak...) egiten laguntzen diogu elkarri, urtebetetzeak eta beste jai batzuk (Gabonak...) ospatzen ditugu... Horregatik esaten dugu etxea familiaren lekua dela.
5. Munduko haur guztiek ez dute guk bezala etxe batean bizitzeko aukerarik. Haur batzuek ez dute errefuxiatu-eremuetan bizitzea beste irtenbiderik. Kanpadendetan bizi behar dute. Kanpadenda horietan, ez dago ez elektrizitaterik ez urik, hotzak izaten dira...
6. Denda horietan (errefuxiatu-esparruetan) bizi diren neska-mutikoek asko sufritzen dute: ez daude ondo elikatuta, erraz gaixotzen dira, bizitzeko espazio gutxi dute, beldurrez bizi dira...

LAN EGITEKO PROPOSAMENA

1. Haur bakoitzari eskatuko diogu kontatzeko: non bizi den, nolako den bere etxea (zenbat gela dituen eta nola banatuta dauden), zer egiten duten etxean daudenean (jan, atsedean hartu, garbitu, olgatu, etab.).
2. Lan Koadernoko 1. fitxa erakutsiko diegu hurrei. Fitxa horretan, gure etxeko zenbait funtzio azaltzen dira. Funtzio bakoitza egiteko etxean zer gauza duten esan behar dute. Esate baterako, garbiketarako: dutxa, garbigailua, xurgagailua...
3. Egindakoaren bateratze-lana egingo dugu, eta antzekotasunak eta desberdintasunak aztertuko.
4. Lehen elkarrizketa horren ondoren, eskatuko diegu atal bakoitzean bazter ditzaketen bi gauza gorritz markatzeko. Bateratze-lana egingo dugu, eta antzekotasunak eta desberdintasunak aztertuko ditugu.
5. Lehen aipatutako funtzioak egiteko lekua izateaz gain, familia egiten laguntzeko funtzioa egiten du etxeak; hau da, familia osatzeko lekua izan daiteke. Hurrekin hitz egingo dugu: Etxean egiten ditugun gauzetatik zerk laguntzen digute familia izaten (elkarrekin bazkaldu, etxeko lanak banatu, hitz egin, elkarrekin film bat ikusi...)? Fitxaren amaierako bihotzean idatzi behar dituzte beren ekarpenak.
6. Errefuxiatu-eremu baten irudiak erakutsiko dizkiegu. Hurrekin hitz egingo dugu: "etxe" horietan, egin al daitezke guk gure etxean egiten ditugun funtzioak (otorduak, garbiketa, aisia, familia...)? Zer egoeratan egiten dira funtzio horiek? Zer zailtasun dituzte haiek egiteko?
7. Ondorioak.

1 JARDUERA

LANEKO FITXA

ETXEARIESKER...

Elikadura	
Garbitasuna	
Segurtasuna	
Komunikazioa Harremana	
Denbora-pasa	

Familia

2 JARDUERA

HELBURUAK

1. Haurrak ohartaraztea munduko pertsona asko errefuxiatu-eremuetan bizi direla, eta horrek zer ondorio dituen aurkitzea.
2. Norberaren etxea zaintzen laguntzea, etxeko lanetan lagunduz.

IDEIA NAGUSIAK

1. Munduko pertsona guztiek etxea izateko eskubidea dute.
2. Hala ere, munduko pertsona horiek ezin dute eskubide hori gauzatu. Arrazoi ugari direla medio (elikagai-eza eragiten duten lehorte handiak, epidemiak, gerrak, etab.), hainbat eta hainbat pertsona beren etxetik alde egitera behartuta daude, bizitzeko leku hobe baten bila.
3. Bizilekua uzten dutenek lagunak ere uzten dituzte, gauza asko ere uzten dituzte...; denoi kostatzen zaigu hori, eta triste jartzen gaitu.
4. Haurrok oinarrizko zenbait eskubide ditugu: etxebizitza izateko, hezkuntza jasotzeko, osasuntsu hazteko eta jolasteko eskubideak, besteak beste. Beharrezkoak dira eskubide horiek, etorkizunerako presta gaitzen.
5. Errefuxiatu-eremuetan bizi diren haurrek eskubide asko galtzen dituzte.
6. Munduko pertsona errefuxiatuen erdia emakumeak eta haurrak dira; gerra piztuz gero, gizonek defendatu behar dute herrialdea, eta haletako asko hil egiten dira.

ERREFUXIATUAK

LAN EGITEKO PROPOSAMENA

1. Hurrekin hitz egingo dugu: Egin al dugu lo inoiz kanpadenda batean? Nolakoa da kanpadenda bateko bizimodua? Zer gauza ditugu eta zer gauza falta ditugu?
2. **Errefuxiatuak** (7:38) eta **Errefuxiatu-eremu bateko bizimodua** (2:01) bideoak ikusiko ditugu. Bideo horiei esker, errefuxiatuen errealitatea nolakoa den jakin dezakegu: zergatik egin behar duten ihes, etxetik joatean berekin zer eraman duten, zer baldintzatan bizi diren. Bideo laburrak dira baina informazio asko ematen dute. Garrantzitsuena da hurrek irudiei erreparatzea. Animatezaileek bideoak ematen dituzten datuak biltzen lagunduko diete.
3. Hurrekin hitz egingo dugu: Zergatik daude pertsona errefuxiatuak? Zergatik egin behar izan dute ihes beren etxetik? Nolakoa da errefuxiatu-eremu bat? Nola bizi da jendea? Nondik hartzen dute ura? Gaixotasunik izango al da? Ba al dute ikasteko aukerarik? Nolakoak izango dira eskolak? Egin al daitezke guk gure etxean egiten ditugun funtzioak (otorduak, garbiketa, aisia, familia...)? Zer egoeratan egiten dira funtzio horiek? Zer zailtasun dituzte horiek egiteko? Zenbat denbora bizi daiteke egoera horretan? Nola sentituko zinateke horrelako egoera batean? Zer espero zenuke besteek zuegatik egitea? Bidezkoa al da pertsona horiek horrela bizitzea?
4. Lan Koadernoko 2. fitxa egiteko eskatuko diegu hurrei. Fitxa horretan, hurren eskubideak aurkituko dituzte, alde batetik, eta beste batetik, eskubide horiei buruzko irudiak. Irudi bakoitza dagokion testuarekin lotu behar dute geziz.
5. Hurrekin hitz egingo dugu: Zer eskubide dugu guk? Zer eskubide ez dugu? Hurren zein eskubide errespetatzen dira errefuxiatu-eremuetan? Zein ez dira errespetatzen? Desberdintasunak aztertuko ditugu.
6. Ondorioak.

LANEKO FITXA

2. JARDUERA

Berdintasunerako eskubidea, arraza, erlijioa edo nazionalitatea kontuan hartu gabe.

Babes berezia jasotzeko eskubidea, fisikoki, mentalki eta sozialki osasuntsu eta libre has daitezten.

Izen bat eta nazionalitate bat izateko eskubidea.

Elikadura, etxebizitza eta osasun-arreta egokia izateko eskubidea.

Urritu fisikoek eta psikikoek hezkuntza eta arreta bereziak jasotzeko eskubidea.

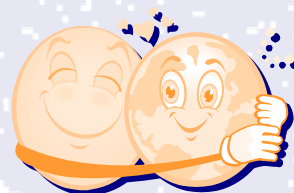
Familiak eta gizarteak maitatua eta ulertua izateko eskubidea.

Doako hezkuntza baterako eskubidea. Ondo pasatzeko eta jolasteko eskubidea.

Abandonatua eta lanean esplotatua ez izateko eskubidea.

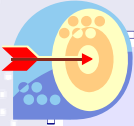
Arrisku-egoeretan arreta eta laguntza jasotzen lehenak izateko eskubidea.

Munduko pertsona guztien arteko elkartasuna, adiskidetasuna eta justizia sustatzen dituen hezkuntza jasotzeko eskubidea.

3. JARDUERA

HELBURUAK

1. Haurrek Sudanen bizi duten errealitatea ezagutzea.
2. Haur horiekiko elkartasuna sustatzea, irakasleak izan ditzaten.

IDEIA NAGUSIAK

1. Sudan Afrikako herrialderik handiena da.
2. Herrialde horretan, gerra piztu zen iparraldekoen eta hegoaldekoen artean, eta gerra horrek urte asko iraun ditu. Pertsona askok beren herriak utzi eta leku seguruagoetara joan behar izan zuten, babes bila.
3. Gerra amaitutakoan, beren lurrera itzultzen hasi dira batzuk. Iristean, dena suntsituta dagoela ikusi dute, eskolak eta ospitaleak falta direla.
4. Eskolez gain, haurrei irakasteko irakasleak ere falta dira; batzuek ihes egin zuten, eta oraindik ez dira itzuli, eta beste batzuk gerran hil ziren.
5. Sudango haurrek irakasleak behar dituzte, berriro ikasten hasi ahal izateko, eta laguntza eskatzen digute.
6. Sudango hegoaldeko haurrekin solidarioak bagara, haur horiek hezkuntzarako eskubidea gauzatzea erraztuko dugu.

LAN EGITEKO PROPOSAMENA

1. Hurrekin batera, Lubnak bere herrialdeari buruz ematen digun informazioa irakurriko dugu. Lubna sudandar neskatila bat da.
2. Afrikako mapan Sudan bilatzen lagunduko diegu hurrei. Horretarako, Lubnak emandako arrastoak ekarriko ditugu gogora. Behin aurkituta, laranjaz margotzeko eskatuko diegu.
3. Sudango pertsona baten testigantza entzungo dugu. Pertsona horrek Afrikako herrialde horretako errealitateaz hitz egin eta **Elkartasuna Sudango hegoaldearekin** proiektua aurkeztuko digu.
4. Hurrekin hitz egingo dugu: Zer deritzogu Sudango haurren egoerari? Neska-mutil horiei lagundu nahi al diegu? Nola egin dezakegu? Zer elkarbanatu dezakegu haiekin?
5. Ondorioak.

3 JARDUERA

LANEKO FITXA

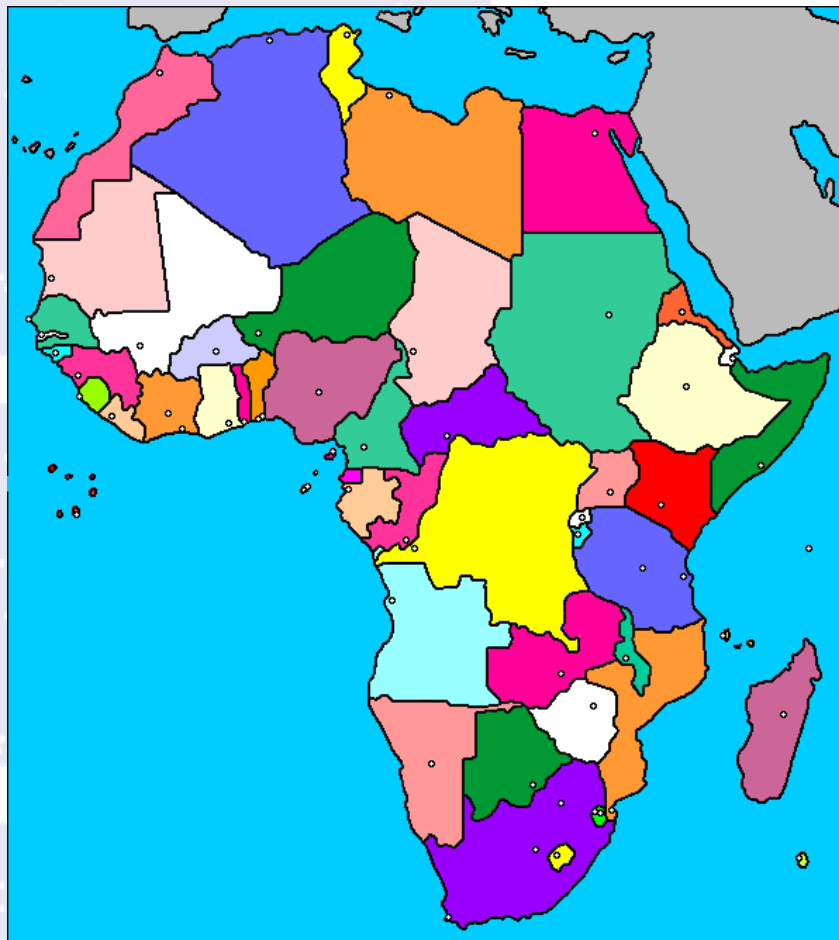
Lubna dut izena, eta Sudangoa naiz, Malakal izeneko herri batekoa. Nire herrialdea Afrikako handiena da. Kontinenteko ipar-ekialdean dago eta bederatzi herrialde ditu inguruan.

Sudango hiriburua Khartum da.

1956an independentzia lortu genuen, baina ezin izan dugu zoriontsu izan, iparraldeko biztanleak eta hegoaldekoak gerran egon baikara beti. Hori dela eta, herririk herri ibili behar izan dugu, bizitzeko segurua izango zen leku baten bila. Herri horietakoren batean,

eskolara joan ahal izan naiz baina ezer gutxi ikasi dut.

Azkenean, 2005ean, bakea sinatu zen, eta lasai bizitzen hasi gara. Malakalera itzultzen hasi gara. Herrira iristean, pena handiz ikusi dut gerraren ondorioz etxe asko suntsituta daudela; eskola ere hondatuta dago. Gure gurasoek konpondu nahi dute, laster berriro ikasten has gaitzen.

4. JARDUERA

HELBURUAK

1. Kanpainan bizi izandakoa ospatzea, fedetik abiatuta.
2. Munduan sufritzen dauden haurren aldeko otoitza sustatzea, errefuxiatuen seme-alaben aldekoa, batez ere.

IDEIA NAUSIAK

1. Haurrak dira Jesusek gehien maite dituen pertsonak.
2. Oso modu berezian gerturatzeko da haiengana, badakielako maitasuna eta babes behar dutela, eta ondo hartu behar direla.
3. Era berean, Jesusek behartsuekin eta ahulekin solidario izateko gonbita egiten digu. Kanpaina honetan ikusi dugunez, pertsona horietako batzuk Sudango haurrak dira, ez baitute irakaslerik. Neska-mutil horiengan ikus dezakegu Jesus. Berari laguntzen diogu Sudango hurrekin solidarioak garen bakoitzean.

OSPATZEKO PROPOSAMENA

1. Girotea. Kaperaren erdian Jesusen irudi bat jarriko dugu; eta osatu gabeko etxe bat (Lego fitxekin egindakoa); aldamenean, Lego fitxak utziko ditugu (ospakizunean parte hartzen dutenak adina fitxa gutxienez).
2. Harrera - Motibazioa. Jesusek berarekin egotera gonbidatzen gaitu. Bere etxeko atea irekitzen dizkigu. Bere ondoan lasai egoteko aukera ematen digu. Bere hitza ematen digu opari; gaur ere zerbaite esan nahi digu gure bihotzean. Otoitz hau behar bezala egiteko, gure etxeko atea irekiko dizkiogu, gure bihotzekoak; adi egongo gara, zer esaten digun entzuten, maitasunez berari begira. Otoitz honetan, bereziki haur horiekin gogoratuko gara, bakean bizi ahal izateko leku baten bila etxetik alde egin behar izan duten haur horiekin. Sudango neska-mutikoekin gogoratuko gara.
3. Hasierako talde-otoitza, Jesusi agurra. Begiraleak edota eragileak esaldiz esaldi otoitza esan, eta hurrek errepikatu egingo dute.
4. Abestia.
5. Ebanjelioa: Lukas 9, 48
6. Bat-bateko otoitzak.
7. Keinua: Jesusen lagunak izaten eta behartsuei laguntza ematen jarraitu nahi dugunaren seinale, hurrei gonbit egingo diegu, Lego pieza solte bat hartu eta etxea eraikitzen jarraitu dezaten. Haur guztiek keinu edota egintza txiki hori egin dutenean, horren zentzua aztertuko dugu: denon artean eta Jesusen laguntzarekin, posible dugu etxe bat eraikitzea, munduko pertsona guztiek bizitzeko lain izango dugun leku bat.
8. Aita gurea.
9. Agurra.

FAMILIA giroaren bila HERRITIK kanpo

Eskerrik asko, Jesus, bizitzeko etxe bat daukadalako.
Eskerrik asko, gure etxean hotzik ez dagoelako.
Eskerrik asko, gure etxean seguru nagoelako.
Eskerrik asko, Jesus, etxean janaria dudalako.
Eskerrik asko, Jesus, gurasoek ondo zaintzen nautelako.
Jesus, lagundu etxeko gauzak ondo zaintzen.
Jesus, lagundu etxeko pertsonak ondo maitatzen.

Jesus, munduan neska-mutiko asko gosez bizi dira.
Jesus, munduan neska-mutiko askok janari bila ibili behar dute.
Jesus, neska-mutiko asko kanpin-dendetan bizi dira.
Jesus, neska-mutiko askok hotza pasatzen dute.
Jesus, neska-mutiko askok ez dute urik etxean.
Jesus, lagundu neska-mutiko horiekin ez gaitezen ahaztu.
Jesus, lagundu neska-mutiko horien alde otoitz egiten.
Jesus, lagundu neska-mutiko horiekin solidarioak izaten.

Jesus, haur guztien laguna zara zu.
Denok ondo bizitzea nahi duzu.
Denok gure etxean bizitzea nahi duzu.
Denok ikasteko aukera izatea nahi duzu.
Denok elkarri laguntzea nahi duzu.
Jesus, lagundu norberekeria alde batera uztera.
Jesus, lagundu neska-mutil behartsuekin daukaguna partekatzen.

Maria, Jesusen ama, lagundu seme-alaba onak izaten.
Lagundu etxeko lanak egiten.
Lagundu ondo portatzen, bereziki gure anai-arreba txikiekin.
Lagundu elkarren artean lagun onak izaten.
Maria, zurekin eta Jesusekin, familia ona osa dezagun.

Oración de un niño refugiado

VÍCTOR ROJAS

Señor

Yo soy un niño cansado de caminar
tengo miedo de los caminos
y de las sombras de la noche

He dormido sobre almohadas de piedra
puestos los ojos en las estrellas

Acaso, Señor, tú rondas
de estrella en estrella
como un niño refugiado
y todos te miran de reojo
y te dan puntapiés
y te piden papeles de identificación
y te alejan de tu osito de felpa
y tu tractorcito de madera

Ojalá que no...

Las estrellas tiritan, Señor
y yo quiero creer que son tus ojos
que tienen ganas de despertar

El cuerpo de mi padre
quedó en el jardín
junto al árbol de cerezas

Madre llora y acaricia mis cabellos ondulados
y aprieta mis manos y me cubre con su cuerpo

Ya nada saben mis ojos
sólo de la llama que todo lo abraza

Caminamos
caminamos
caminamos

y el fuego nos persigue

Ya no hay lugar en tu tierra, Señor

Los caminos están sembrados
de lágrimas y minas
y allá donde los caminos terminan
dicen que no hay lugar
para niños con cara de espantapájaros

Estoy cansado, Señor
he olvidado los cuentos
de piratas y ballenas azules
que mi abuelo nos contó
en tiempos de antes de la guerra

Señor
cuando mi madre y yo
lleguemos al final del camino
dile a la gente que mis pies son ampollas
a punto de reventar

Diles
que soy pequeño
y la Tierra es grande

Diles
que yo quiero volver a jugar
a la gallina ciega
y al puente está quebrado
con qué lo curaremos
con cáscaras de huevo, con cáscaras de huevo

Diles que es mentira que Tú has dibujado
sobre la Tierra
líneas que separan a la gente

Emakume errefuxiatuak arriskuan

Darfur-eko emakume eta neskato errefuxiatuak etengabeko arrisku larrian daude: bortxatuak izan daitezke edo beste indarkeria batzuk sufritu, baita errefuxiatu-esparruan bertan ere. NBERen segurtasun-indarrak bertan dira, baina Amnistia Internacional erakundeak oraintsu ateratu duen txosten baten esanetan, hori ez da nahikoa hango segurtasuna bermatzeko.

Erakunde horren txostenean jasotzen denez, errefuxiatu-esparruetako emakume nahiz neskatoek bortxaketak eta bestelako indarkeria-ekintzak jasan dituzte, bai inguruetako biztanleen eskutik, bai Chad-eko Armada Nazionaleko kideen eskutik.

Emakume horiek Darfur-etik ihes egin zuten, nazioarteko komunitateak eta Chad-eko agintariek segurtasuna eta babes emango zirela. Babes hori lortzea, baina, oso zaila izan da, eta erasoak jasaten dituzte, behin eta berriz.

Txostenean jasotzen denez, errefuxiatuta dauden neskatoek irakasleen aldetik eta jasaten dute sexu jazarpena, errefuxiatu-esparruetako eskoletan bertan. Irakasle horiek nota txarrak jartzearekin mehatxatzen dituzte neskatoak, eurekin sexu-harremanik izan nahi ez badute. Horregatik, asko dira eskoletara joateari utzi diotenak.

Gauza jakina da Chad ekialdeko errefuxiatu-esparruetan dauden emakumeak bortxaketak jasateko arriskuan egoten direla, egurretan edota ur bila joaten diren bakoitzean. Askok ez dakite, ordea, errefuxiatu-esparruak ere ez direla batere seguruak emakume horientzat. Bortxaketak edota bestelako indarkeria-ekintzak jasateko arriskuan bizi dira han ere, senideen eskutik, gainerako errefuxiatuen eskutik, edota erakunde humanitarioetako kideen eskutik, nahiz eta azken horien egitekoa laguntza eta babes ematea izan.

Chad ekialdean emakumeen eta neskatoen kontrako bortxaketa eta indarkeria-ekintzak gauzatzen dituztenak oso gutxitan eramaten dituzte epaileen aurrera, ezta biktimek berek bortxaketak nahiz bestelako erasoak bertako agintarien aurrean edo esparruetako arduradunen aurrean salatzen dituztenean ere.

Gatazkak ebazteko eta bortxaketak nahiz indarkeria-ekintzak konpontzeko, akordioak "negoziatzen" dira. Metodo tradizionala da hori, eta zigorgabetasuna sustatu eta indarkeria egoerak areagotzeko baino ez du balio.

Amnistia Internacional erakundeak baieztatu duenez, ezinezkoa da errefuxiatu-esparruetan nahiz esparruetik kanpo bortxatutako emakume eta neskatoen kopuru zehatza jakitea; izan ere, oso gutxitan salatzen dira horrelako kasuak, estigmatizatuak izango diren beldur baitira emakumeak, baita euren senideen aldetik ere, horrek dakarren trauma handia izaten baita.

Amnistia Internacional-ek eskaera egin zion Chad-eko gobernuari eta nazioarteko komunitateari, bortxaketak eta bestelako indarkeria-ekintzen aurrean neurri eraginkorrak hartu zitzaizkien, modu sistematikoan gertatzen baitira Darfur-eko errefuxiatu-esparruetan dauden emakume eta neskatoen aurka.

Chad ekialdean Darfur-eko 260.000 errefuxiatu inguru bizi dira, emakumeak eta haurrak gehienbat, eta gehienek bost urtetik gora daramatzate bertan. Errefuxiatu horiek 12 esparru desberdinetan sakabanatuta bizi dira, Chad eta Darfur arteko mugan zehar.

Azken sei urteetan, 142.000tik gora dira Sudango Darfur herrialdeetik ihes egin duten emakume eta haurrak, bortxaketak eta bestelako giza eskubideen urraketak atzean utzi nahian, eta segurtasun bila.

Laguntzailea:

bbk

**San Francisco, 12A-3º
48003- BILBAO**

<http://procladeyanapay09-10.nireblog.com/>